

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ЗА ІНТЕГРАЛЬНОЮ МЕТОДИКОЮ

ЮРЧИШЕНА Людмила

Донецький національний університет імені Василя Стуса

<https://orcid.org/0000-0002-5904-0758>

e-mail: l.yurchishena@donnu.edu.ua

У статті розглянута проблематика оцінки фінансової стійкості українських університетів, що обумовлена нестійкими тенденціями й умовами функціонування українських закладів вищої освіти (ЗВО). Метою дослідження є обґрунтування та практична апробація методики розрахунку інтегрального показника фінансової стійкості університетів на підставі трикритеріального підходу із врахуванням рангу пріоритетності та ваги коефіцієнтів. За результатами дослідження визначено методику розрахунку інтегрального показника фінансової стійкості ЗВО, що базується на трикритеріальному підході, а саме: показники масштабу, що враховують зміну контингенту здобувачів вищої освіти на бюджетній і контрактній формі навчання, а також їх вплив на рівень фінансування та видатки; грошові потоки, їх вплив на ліквідність та здатність формувати фінансову подушку ЗВО; доходи і витрати, зокрема їх співвідношення, структуру та рівень відносно студентів та викладачів. Для кожного із критеріїв та показників визначено ранг пріоритетності та вагові коефіцієнти за динамічним підходом на підставі вихідних даних ЗВО України. Запропоновано типи фінансової стійкості відповідно до отриманого значення інтегрального показника. Здійснено практичну апробацію запропонованої методики розрахунку інтегрального показника фінансової стійкості на прикладі 35 ЗВО України, що включають класичні, політехнічні, педагогічні, економічні та інші заклади.

Ключові слова: інтегральний показник, фінансова стійкість, університет, ЗВО, ваговий коефіцієнт.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2023-9-12>

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Проблема фінансової стійкості закладів вищої освіти (ЗВО) набуває все більшого значення в сучасних умовах, що обумовлено реформами у вищій школі, запровадженням формульного фінансування, призупиненням її дії на період військового стану в Україні, незрозумілими підходами до розподілу бюджетних асигнувань на вищу освіту, секвестрами бюджету, невизначеністю попиту на освітні програми з боку потенційних абітурієнтів, демпінговими цінами на освітні послуги регіональних ЗВО, скороченням доходів від додаткових освітніх послуг, «проїданням» спецфондів університетів, низьким рівнем оплати праці викладачів, плінністю кадрів тощо. Зазначені процеси в більшій мірі негативно впливають на фінансову стійкість університетів, що потребує не лише формального аналізу їх фінансової діяльності за окремими показниками доходів і видатків, що відображений у звітах ректорів, а комплексної оцінки показників із врахуванням їх впливу на фінансовий результат.

Розширення фінансової автономії ЗВО має як позитивні, так і негативні наслідки. З однієї сторони позитивно впливає на здатність генерувати доходи від освітньої, наукової та інших видів діяльності, а з іншої потребує ефективного фінансового менеджменту в університеті для забезпечення поточної та стратегічної фінансової стійкості. Одним із інструментів прийняття фінансових рішень є результати інтегральної оцінки фінансової стійкості університету, що потребує врахування зміни ключових індикаторів та методичного обґрунтування підходу до її розрахунку. Проведення дослідження в цьому аспекті є значущим через дискусійність методичних підходів до оцінки фінансової стійкості університетів, як результат відсутності дієвого інструменту оцінки для прийняття управлінських рішень університетським менеджментом.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Проблема стійкості закладів вищої освіти в останні роки активно обговорюється в науковій спільноті та стосується різних аспектів дослідження, в т. ч. фінансової стійкості, що обумовлено наслідками COVID-19 та війною в Україні. В міжнародній науковій спільноті значна частка публікацій присвячена оцінці фінансової стійкості такими вченими, як: Попов Д., Айсард А. [1], Ганеш К., Свами Д., Шайк У. [2], Чен Ч., Сяо Т., Чен Ч., Сюн С. [3], Ген Ю., Чжао Н. [4], Бояджієва П., Льєва-Трічкова П. [5], Джафар Я., Дауд З. М., Латіфф АРА, Дауд З. М., Хішам М. Н. [6], серед українських науковців можна відзначити праці Лактіонової О. [7; 8], Коваль В., Слободянюк О., Приступа Л. [8], Капустян О., Петленко Ю., Рижов А., Харламова Г. [9] та інших. Різнобічні наукові підходи актуалізують дану проблематику і потребують подальших досліджень щодо

методологічного обґрунтування інтегрального показника фінансової стійкості закладів вищої освіти.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування та практична апробація методики розрахунку інтегрального показника фінансової стійкості університетів на підставі трикритеріального підходу із врахуванням рангу пріоритетності та ваги коефіцієнтів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Забезпечення фінансової стійкості університетів є однією із ключових проблем державних університетів, що обумовлено наявними тенденціями зменшення бюджетних асигнувань на вищу освіту, зростання вартості надання освітніх послуг та модернізації матеріально-технічної бази. Оцінка впливу і взаємозв'язку між ключовими показниками, що впливають на стійкість ЗВО впливає на управлінські рішення пов'язані з її забезпеченням.

В даному дослідженні застосовано модифікований підхід до інтегральної оцінки фінансової стійкості ЗВО за такими критеріями (див. табл. 1), як: перший – контингент (масштаб), що включає шість показників, що демонструють зміну контингенту за державною та бюджетною формою навчання, коефіцієнт забезпеченості НПП здобувачами, рівень бюджетних асигнувань і приватного фінансування на 1-го здобувача, видатки на оплату праці на 1-го здобувача; другий – грошові потоки, що представлені чотирма показниками: коефіцієнт загальної та абсолютної ліквідності, подушка абсолютної ліквідності та фінансова подушка; третій – доходи і витрати, відповідно до заданого критерію обрано сім показників, що характеризують зміну доходів, їх диверсифікацію, рівень доходів на 1-го здобувача і викладача, частку маржинального доходу, співвідношення доходів і витрат, коефіцієнт покриття доходами постійних витрат.

Ранг пріоритетності для кожного із запропонованих критеріїв, показників визначено експертним методом, а вагу коефіцієнтів (w_i) розраховано за формулою Фішберна:

$$w_i = \frac{2(n-i_n+1)}{[n \times (n+1)]}, \quad (1)$$

де w_i – вага i -го показника;

i_n – порядковий номер n -го показника / критерію за пріоритетністю;

n – кількість показників / критеріїв, що включені в інтегральний показник.

Застосування даної формули потребує дотримання наступної умови нормування: $\sum_{i=1}^n w_i = 1$. Ця умова підтверджується тим, що розраховані показники мають значний розрив між граничними значеннями, тому для уникнення ефекту масштабу ЗВО їх потрібно нормалізувати, враховуючи, що для показників, зростання яких позитивно впливає на фінансову стійкість застосовується формула 2, для тих, що негативно 3.

$$F_i = \frac{F_i - F_{\min_i}}{F_{\max_i} - F_{\min_i}}, \quad (2)$$

$$F_i = \frac{F_i - F_{\max_i}}{F_{\min_i} - F_{\max_i}}, \quad (3)$$

де F_i – нормалізоване значення окремого показника;

F – фактичне значення показника;

F_{\min_i} – мінімальне значення i -го показника за заданої вибірки ЗВО;

F_{\max_i} – максимальне значення i -го показника за заданої вибірки ЗВО [7].

Методика розрахунку інтегрального показника фінансової стійкості враховує ранг пріоритетності і вагу в цілому по критерію, та окремо по показниках, що входять до даної групи, ранг пріоритетності визначено експертним методом в межах групи (табл. 1). Враховуючи вихідні умови задані для даного методичного підходу визначено, що інтегральний показник фінансової стійкості буде розраховуватися за формулою 4:

$$I_{\Phi C} = 0,5 \left(\sum_{i=1}^n n_{i_1} \times w_{i_1} \right) + 0,33 \left(\sum_{i=1}^n n_{i_2} \times w_{i_2} \right) + 0,17 \left(\sum_{i=1}^n n_{i_3} \times w_{i_3} \right) \quad (4)$$

де $n_{i,1,2,3}$ – значення n_i показника першого (другого, третього) критерію;

$w_{i,1,2,3}$ – вага n_i показника першого (другого, третього) критерію.

Таблиця 1

Пріоритетність та вагові коефіцієнти для розрахунку інтегрального показника фінансової стійкості ЗВО

№	Показник	Ранг пріоритетності	Ваговий коефіцієнт
1	Критерій 1. Показники масштабу	1	0,50
1.1.	Темп приросту контингенту, бюджет	1	0,29
1.2.	Темп приросту контингенту, контракт	2	0,24
1.3.	Видатки на оплату праці на 1-го здобувача	6	0,05
1.4.	Середній рівень бюджетних асигнувань на 1-го студента	4	0,14
1.5.	Середній рівень приватного фінансування на 1-го студента	5	0,10
1.6.	Коефіцієнт забезпеченості НПП здобувачами	3	0,19
2	Критерій 2. Грошові потоки	2	0,33
2.1.	Коефіцієнт загальної ліквідності	4	0,10
2.2.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1	0,40
2.3.	Подушка ліквідності (абсолютної)	2	0,30
2.4.	Фінансова подушка	3	0,20
3	Критерій 3. Доходи і витрати	3	0,17
3.1.	Темп приросту доходів	1	0,25
3.2.	Співвідношення доходів і витрат університету	2	0,21
3.3.	Індекс диверсифікації доходів ННІ(DI)	3	0,18
3.4.	Середній рівень доходів університету на 1-го викладача	6	0,07
3.5.	Середній рівень доходів університету на 1-го студента	7	0,04
3.6.	Частка маржинального доходу у доходах університетів	4	0,14
3.7.	Коефіцієнт покриття доходами постійних витрат	5	0,11
Інтегральний показник фінансової стійкості (max значення)			1

Примітка: власна розробка

Виходячи з того, що максимальна кількість балів за інтегральний показник 1, пропонуємо оцінювати рівень фінансової стійкості пропорційно за такими значеннями:

- ✓ стабільна – 0,75–1;
- ✓ нормальна – 0,50–0,74;
- ✓ ризикова – 0,25–0,49;
- ✓ кризова – 0–0,24.

Апробацію методики оцінки інтегрального показника фінансової стійкості здійснено за публічно оприлюдненими даними на сайтах (фінансова звітність і звіти ректорів) 35 ЗВО України, даними з Єдиної державної електронної бази з питань освіти [10] на 01.10 звітного року. ЗВО обрані за типами, місцем розташуванням, входять в ТОП-200. Всі показники досліджено в динаміці за 2018–2022 рр. та з метою усунення ефекту масштабу нормалізовано. Результати розрахунків показників для класичних університетів представлено на рис. 1.

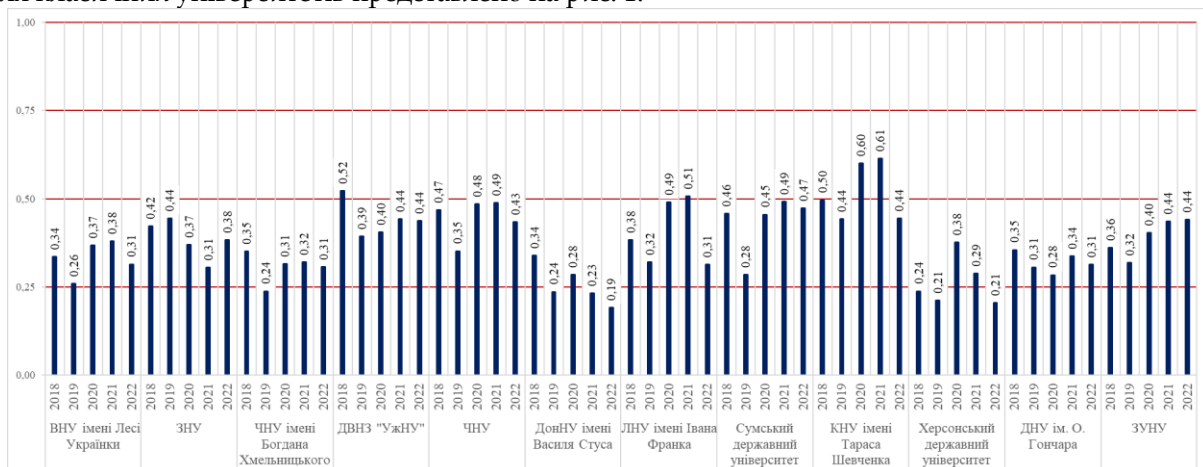

Рис. 1. Зміна інтегрального показника фінансової стійкості класичних університетів методом вагових коефіцієнтів
Примітка: розраховано і побудовано автором

Діяльність класичних університетів є досить відмінною, що обумовлено умовами функціонування, регіональними аспектами та масштабами. За результатами оцінки інтегрального

показника ні один з дванадцяти класичних університетів протягом 2018–2022 рр. не характеризується як стабільний. Нормальний рівень фінансової стійкості за інтегральним показником демонструють КНУ імені Тараса Шевченка в 2018 р. – 0,5, 2020–2021 рр. 0,60 і 0,61 відповідно. Попри свої масштаби та рейтингові показники оцінювання рівень фінансової стійкості в 2022 р. є ризиковим на рівні 0,44. Більшість класичних університетів (рис. 1) мають нестійке значення інтегрального показника і перебувають в ризиковій зоні, а саме ВНУ імені Лесі Українки, ЗНУ, ЧНУ імені Богдана Хмельницького, ДВНЗ «УжНУ», ЧНУ імені Б. Хмельницького, ДНУ імені О. Гончара, ЗНУ. ДонНУ імені Василя Стуса має досить низьке значення інтегрального показника фінансової стійкості, що протягом 2020–2022 рр. має стійку тенденцію до зниження з 0,28 до 0,19. Такі наслідки діяльності обумовлені переміщенням університету із Донецька у Вінницю, значним скороченням контингенту впродовж 2017–2022 рр., зменшенням частки бюджетного фінансування, відсутністю власної матеріальної бази, неефективним фінансовим менеджментом, як наслідок скороченням рівня фінансової подушки до 4–6 %, наявність від’ємної подушки абсолютної ліквідності, збиткова діяльність тощо. Херсонський державний університет демонструє різкий перехід протягом 2020–2022 рр. із ризикової до кризової зони фінансової стійкості, скороченням інтегрального показника на 0,17 п. з 0,38 до 0,21, за рахунок зменшення контингенту за бюджетною і контрактною формою навчання, негативним приростом доходів, низьким рівнем показників ліквідності та фінансової подушки, що є наслідком неефективних фінансових рішень.

Результати розрахунків інтегрального показника фінансової стійкості політехнічних університетів представлені на рис. 2.

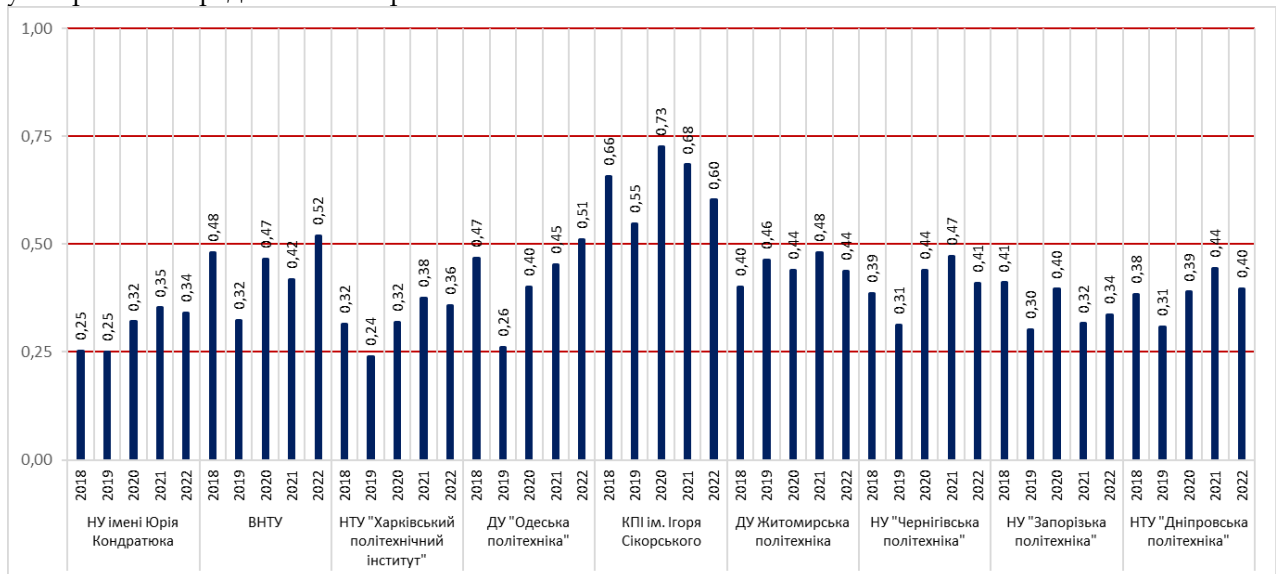

Рис. 2. Зміна інтегрального показника фінансової стійкості політехнічних університетів методом вагових коефіцієнтів
Примітка: розраховано і побудовано автором

За результатами розрахунків жодний із політехнічних університетів не ввійшов у зону стабільних, нормальна фінансова стійкість властива КПІ імені Ігоря Сікорського, проте значення показника коливається впродовж всього періоду дослідження в межах 0,55–0,73, а в 2022 р. зменшилося до 0,6. В 2022 р. нормальна фінансова стійкість характерна для ВНТУ та ДУ «Одеська політехніка» значення інтегрального показника становить 0,52 і 0,51 відповідно. Всі інші університети протягом 2018–2022 рр. перебувають в ризиковій зоні та мають значні коливання та відмінні тенденції зміни інтегрального показника, наприклад НУ імені Юрія Кондратюка в 2018–2019 рр. знаходився на межі кризової стійкості – 0,25, проте в наступні періоди спостерігалось незначна зростання показника до рівня 0,35. Порівнюючи отримані результати з бальною методикою інтегральної оцінки фінансової стійкості університетів в 2022 р. вони є однотипним.

Діяльність педагогічних університетів в переважній більшості є ризиковою (рис. 3) із негативними тенденціями значення інтегрального показника за 2018–2022 рр., в окремі періоди для таких ЗВО, як НПУ імені М. П. Драгоманова (2019 р. – 0,24) та СДПУ імені А. С. Макаренка (2019 і 2021 р. – 0,23) є кризовою. Основний чинник – скорочення контингенту здобувачів, як наслідок зниження доходних показників.

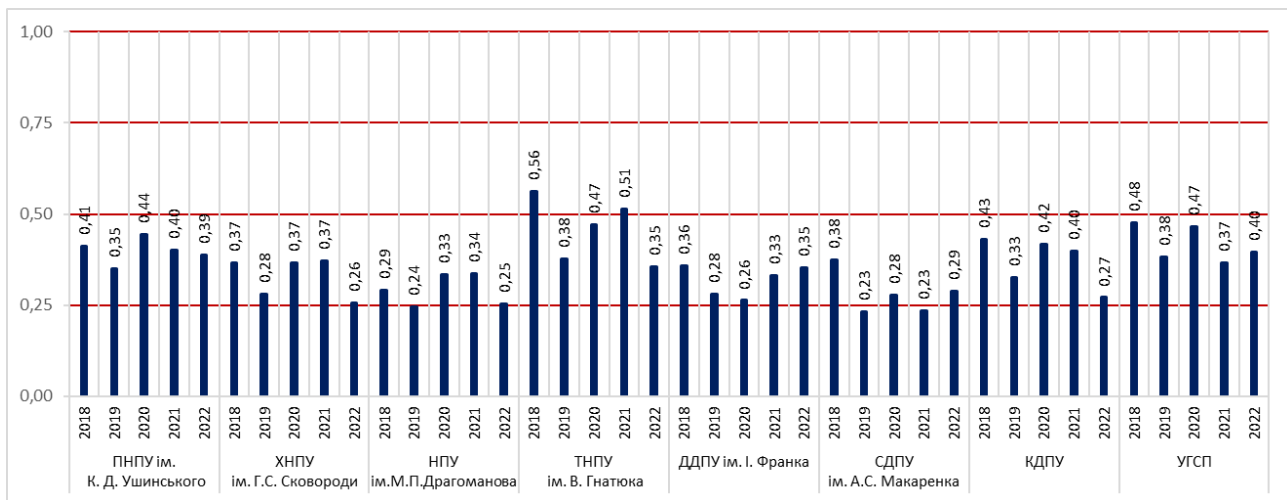

Рис. 3. Зміна інтегрального показника фінансової стійкості педагогічних університетів методом вагових коефіцієнтів
Примітка: розраховано і побудовано автором

Щодо діяльності інших ЗВО, то їх фінансова стійкість є відмінна (рис. 4). Зниження інтегрального показника фінансової стійкості з 0,38 до 0,21 і перехід із ризикової у кризову зону характерний для КНЕУ імені В. Гетьмана, що обумовлено скороченням контингенту за бюджетною формою навчання, невідповідністю вартості навчання на контрактній формі фактичним витратам, що підтверджується значним розривом середнього рівня бюджетних асигнувань і приватного фінансування на 1-го здобувача, незначним приростом доходів, що в більшість періодів не покриває інфляцію, низьким індексом диверсифікації доходів на рівні 0,5, а також скорочення рівня фінансової подушки до 2 % у 2022 р. Інші показники, що характеризують грошові потоки є низькими.

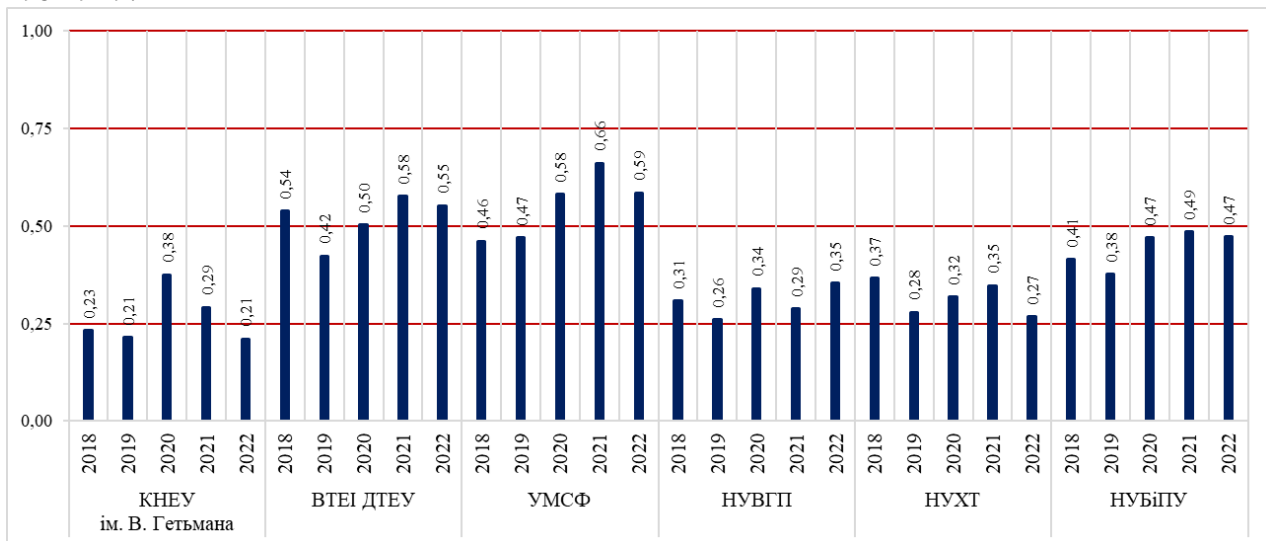

Рис. 4. Зміна інтегрального показника фінансової стійкості інших університетів методом вагових коефіцієнтів
Примітка: розраховано і побудовано автором

Попри те, що ВТЕІ ДТЕУ є філією, протягом 2020–2022 рр. демонструє зростання інтегрального показника фінансової стійкості з 0,50 до 0,58 і перехід із ризикової (2018–2019 рр.) в нормальну зону фінансової стійкості. Основними показниками, що виділяють ЗВО поряд з іншими є показник забезпеченості НПП здобувачами, що становить 31–37 осіб та фінансова подушка сформована на рівні 56 % у 2022 р. Це максимальні граничні значення показників серед вибірки ЗВО. Подібні значення і тенденції інтегрального показника фінансової стійкості притаманні УМСФ. Інші ЗВО не економічного спрямування (НУВГП, НУХТ, НУБіПУ) за результатами розрахунків перебувають у ризиковій зоні, тенденцію переходу в нормальну має НУБіПУ, рівень інтегрального показника якого коливається в 2020–2022 рр. в межах 0,47–0,49. Діяльність НУХТ погіршилася і демонструє негативні тенденції, а саме скорочення інтегрального показника з 0,35 до 0,27 в 2021–2022 рр.

Отже, інтегральна оцінка дає можливість комплексно оцінювати рівень фінансової стійкості університетів залежно від обраного набору показників, їх пріоритетності, особистих суджень університетського менеджменту та є інструментом прийняття ефективних фінансових рішень щодо його зміни.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Резюмуючи, слід відзначити, що запропонований методичний підхід розрахунку інтегрального показника фінансової стійкості університетів заснований на трикритеріальному, динамічному підході, методиці вагових коефіцієнтів є дієвим інструментом прийняття рішень університетським менеджментом. Автором запропоновано формулу розрахунку інтегрального показника фінансової стійкості, що є базовою для трикритеріального підходу та враховую зміню вагових коефіцієнтів в групі. Практичне використання даної методики потребує нормалізації показників для усунення ефекту масштабу. Відповідно до максимального значення інтегрального показника запропоновано чотири рівні фінансової стійкості університетів із врахуванням моделі їх розвитку: стабільну, нормальну, ризикову, кризову.

Результати практичної апробації показали, що ні один із 35 досліджуваних ЗВО України не характеризується стабільним рівнем фінансової стійкості, більшості ЗВО притаманна ризикова фінансова стійкість, що посилює дану проблематику і потребує розробки дієвих інструментів прийняття фінансових рішень. Важливим індикатором є зміна інтегрального показника фінансової стійкості університетів в динаміці, що є результатом реагування ЗВО на виклики, здатність функціонувати в умовах кризи і гнучко реагувати на запити ринку. На нашу думку, репрезентативними є результати аналізу за типами ЗВО (класичні, політехнічні, педагогічні та інші), адже це дає можливість оцінити університетському менеджменту на скільки ЗВО є конкурентоспроможним і стійким порівняно з іншими, виявити тенденції і закономірності розвитку. Подальші дослідження будуть спрямовані на пошук дієвих інструментів забезпечення фінансової стійкості ЗВО та розробки моделі їх розвитку в умовах невизначеності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Popov D., Isard A. UK higher education and Covid-19: implications for social mobility. *Frontier Economics*. URL: <http://www.frontier-economics.com/uk/en/news-and-articles/articles/article-i7594-covid-19-the-21-universities-most-at-risk/> (дата звернення: 10.07.2023).
2. Ganesh K., Swami D., Shaik U. Financial Sustainability: A Model to Govern the Non-Profit Organization. *International Journal of Business and Administration Research Review*. 2015. Vol. 3, no. 10. P. 242-246. URL: <http://admin.ijbarr.com/downloads/0708201540.pdf> (дата звернення: 12.06.2023).
3. Cheng Z., Xiao T., Chen C., Xiong X. Evaluation of Scientific Research in Universities Based on the Idea of Education for Sustainable Development. *Sustainability*. 2022. Vol. 14, no. 4. P. 2474. doi: 10.1155/2020/6769202.
4. Geng Y., Zhao N. Measurement of sustainable higher education development: Evidence from China. *PLOS ONE*. 2020. Vol. 15, no. 6. doi: [10.1371/journal.pone.0233747](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0233747).
5. Boyadjieva P., Ilieva-Trichkova P. From conceptualisation to measurement of higher education as a common good: challenges and possibilities. *Higher Education*. 2018. Vol. 77, no. 6. P. 1047-1063. doi: [10.1007/s10734-018-0319-1](https://doi.org/10.1007/s10734-018-0319-1).
6. Jaafar JA, Latiff ARA, Daud ZM et al. Does Revenue Diversification Strategy Affect the Financial Sustainability of Malaysian Public Universities? A Panel Data Analysis. *Higher Education Policy*. 2023. Vol. 36. P. 116-143. doi: 10.1057/s41307-021-00247-9.
7. Лактіонова О.А. Гнучкість фінансової системи: методологія, оцінка та вектори забезпечення: монографія Вінниця. 2016. 400 с.
8. Laktionova O., Koval V., Slobodianiuk O., Prystupa L. Financial sustainability of higher education institutions in the context of ensuring their development. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020, Vol. 6. P. 95-100.
9. Kapustian O., Petlenko Y., Ryzhov A., Kharlamova G. Financial sustainability of a Ukrainian university due to the COVID-19 pandemic: A calculative approach. *Investment Management and Financial Innovations*. 2021. Vol. 18(4). P. 340-354. doi:10.21511/imfi.18(4).2021.28.

10. Кількість здобувачів вищої освіти. Реєстр суб'єктів освітньої діяльності : веб-сайт. URL: <https://registry.edbo.gov.ua/opendata/educators/> (дата звернення: 10.07.2023).

REFERENCES:

1. Popov, D., & Isard, Alex. UK higher education and Covid-19: implications for social mobility. *Frontier Economics*. Available at: <http://www.frontier-economics.com/uk/en/news-and-articles/articles/article-i7594-covid-19-the-21-universities-most-at-risk/#> (Accessed 10 June 2023).
2. Ganesh, K., Swami, D. & Shaik, U. (2015). Financial Sustainability: A Model to Govern the Non-Profit Organization. *International Journal of Business and Administration Research Review*, 3 (10), 242-246. Available at: <http://admin.ijbarr.com/downloads/0708201540.pdf> (Accessed 2 June 2023).
3. Cheng, Z., Xiao, T., Chen, C. & Xiong, X. (2022). Evaluation of Scientific Research in Universities Based on the Idea of Education for Sustainable Development. *Sustainability*, 14(4), 2474 doi: 10.3390/su14042474 [in China].
4. Geng, Y., Zhao, N. (2020). Measurement of sustainable higher education development: Evidence from China. *Plos One*, 15(6). doi: 10.1371/journal.pone.0233747 [in China].
5. Boyadjieva, P. & Ilieva-Trichkova, P. (2019). From conceptualisation to measurement of higher education as a common good: challenges and possibilities. *Higher Education*, 77(6), 1047-1063 doi: 10.1007/s10734-018-0319-1 [in Bulgaria].
6. Jaafar, JA, Latiff, ARA, Daud, ZM & Osman MNH. (2023). Does Revenue Diversification Strategy Affect the Financial Sustainability of Malaysian Public Universities? A Panel Data Analysis. *Higher Education Policy*. 36, 116-143 doi: 10.1057/s41307-021-00247-9 [in Malaysia].
7. Laktionova, O. A. (2016). Hnuchkist' finansovoi systemy: metodolohiia, otsinka ta vektory zabezpechennia: monohrafiia [Flexibility of the financial system: methodology, assessment, and support vectors]. *Vinnytsia*. 400 [in Ukrainian].
8. Laktionova, O., Koval, V., Slobodianiuk, O. & Prystupa, L. (2020). Financial sustainability of higher education institutions in the context of ensuring their development. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu - HERALD of Khmelnytskyi National University*, 6, 95-100 [in Ukrainian].
9. Kapustian, O., Petlenko, Y., Ryzhov, A. & Kharlamova, G. (2021). Financial sustainability of a Ukrainian university due to the COVID-19 pandemic: A calculative approach. *Investment Management and Financial Innovations*, 18(4), 340-354 doi:10.21511/imfi.18(4).2021.28 [in Ukrainian].
10. Register of subjects of educational activity. Available at: <https://registry.edbo.gov.ua/opendata/educators/> (Accessed 24 June 2023).

ASSESSMENT OF THE FINANCIAL SUSTAINABILITY OF UKRAINIAN UNIVERSITIES ACCORDING TO THE INTEGRAL METHODOLOGY

YURCHYSHENA Liudmyla

Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia (Ukraine)

The article examines the problem of assessing the financial stability of Ukrainian universities, which is caused by unstable trends and conditions of functioning of Ukrainian institutions of higher education (HEIs). The purpose of the study is the justification and practical approval of the methodology for calculating the integral indicator of financial stability of universities based on the three-criterion approach, considering the priority rank and the weight of the coefficients. The information support of this research is data from financial statements and rectors' reports published on the websites of Higher Education Institutions for 2017-2022 and data from the Unified State Electronic Database on Education. In the process of carrying out the research, such methods were used as: expert, systematization method, method of weighting coefficients, dynamic, integral, and graphic method. Based on the results of the study, the methodology for calculating the integral indicator of financial sustainability of higher education institutions was determined, which is based on a three-criterion approach, namely: scale indicators that take into account the change in the contingent of higher education seekers on budget and contract forms of education, as well as their impact on the level of funding and expenditures; cash flows, their impact on liquidity and the ability to form a financial cushion of the HEIs; income and expenses, in particular their ratio, structure and level in relation to students and teachers. For each of the criteria and indicators, the priority rank and weighting factors are determined according to the dynamic approach based on the initial data of the Higher Education Institutions of Ukraine. Four types of financial stability (stable, normal, risky, crisis) are proposed according to the obtained value of the integral indicator. A practical test of the proposed methodology for calculating the integral indicator of financial stability was carried out on the example of 35 higher education institutions of Ukraine, including classical, polytechnic, pedagogical, economic, and other institutions, and appropriate conclusions were drawn.

Key words: integral indicator, financial sustainability, university, higher education institutions, weighting factor.